

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>. (дата звернення: 26.10.2023).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-371-2-7>

**REGULATORY AND ORGANIZATIONAL SUPPORT
OF INTERCULTURAL DIALOGUE BETWEEN UKRAINE
AND THE EU IN THE CONTEXT OF IMPLEMENTATION
OF THE ASSOCIATION AGREEMENT**

**НОРМАТИВНЕ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС
У КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ**

Opanashchuk P. V.

*Candidate of Historical Sciences (PhD),
Associate Professor, Associate
Professor of the Law and Public
Administration Department
Zhytomyr Ivan Franko State University
Zhytomyr, Ukraine*

Опанашук П. В.

*кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри права
та публічного управління
Житомирський державний
університет імені Івана Франка
м. Житомир, Україна*

Рух України в напрямі європейської інтеграції включає широке коло питань, які зачіпають різні сфери суспільного розвитку. Невід'ємною частиною цього процесу є забезпечення міжкультурного діалогу між Україною та ЄС.

Міжкультурний діалог є особливим видом безпосередніх відносин і зв'язків, що встановлюються між двома або декількома культурами, а також тих впливів, взаємних змін, які проявляються в ході цих відносин [8]. Наявність міжкультурного діалогу сприяє взаємному збагаченню всіх суб'єктів такої комунікації, створює основу для зближення на основі єдності культурних цінностей, розширює горизонти світобачення.

Різноманітні аспекти міжкультурної комунікації у своїх працях ґрунтовно досліджували А. Моль, В. Біблер, Е. Левінас, П. Рікьор, Г. Гадамер, С. Хеллер та ін. У вітчизняній історіографії питання міжкультурної комунікації, зокрема й у контексті європейської інтеграції, досліджують Т. Сулятицька, Т. Соломенна, А. Козак, Н. Бідюк, Л. Мацько, Ф. Бацевич та інші вчені. Сучасні процеси європейської інтеграції України посилюють актуальність даного питання й зумовлюють потребу його подальшої наукової розробки.

Співпраця між Україною та ЄС у сфері культури охоплює широке коло завдань, до яких належать: сприяння розширенню та покращенню культурних обмінів; заохочення міжкультурного діалогу громадянського суспільства України та ЄС; співпраця у рамках міжнародних форумів/організацій, таких як ЮНЕСКО та Рада Європи тощо [1].

Нормативною основою, яка визначає ці завдання, є Угода про асоціацію між Україною та ЄС, яку було підписано у 2014 році [9]. Питанням культурного співробітництва у ній присвячено главу 24 «Культура». Зокрема, стаття 437 містить положення про те, що Україна та ЄС прагнуть покращувати взаєморозуміння і розширювати культурні обміни, а також сприяти мобільності об'єктів мистецтва та митців України та ЄС. У статті 438 Угоди зазначається, що «сторони заохочують міжкультурний діалог між окремими особами та організаціями, які представляють інтереси громадянського суспільства та культурних закладів України та ЄС».

Стаття 440 Угоди містить положення про те, що сторони будуть докладати зусиль «для розвитку постійного діалогу в галузі культури з метою сприяння розвитку культурної індустрії в Україні та ЄС». Механізмом для реалізації цієї статті визначено положення Конвенції ЮНЕСКО про охорону та заохочення розмаїття форм культурного самовираження 2005 року [3], яку Україна ратифікувала у 2010 р.

Статтею 12 даної Конвенції ЮНЕСКО, зокрема, передбачено зміцнення співробітництва на двосторонньому, регіональному та міжнародному рівнях з метою заохочення розмаїття форм культурного самовираження. Досягнення цієї мети передбачає, серед іншого, розвиток діалогу з питань культурної політики, реалізацію культурних обмінів та обмінів передовим досвідом на міжнародному рівні, стимулювання партнерства з метою посилення обміну інформацією та поліпшення культурного взаєморозуміння тощо.

Планом заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС з метою заохочення міжкультурного діалогу і міжнародної співпраці передбачено забезпечення регулярного представлення України на найважливіших європейських культурно-мистецьких форумах, ярмарках, виставках, фестивалях. Держава також зобов'язалась вживати заходів щодо сприяння у проведенні міжнародних мистецьких та кінофестивалів в Україні, а також сприяти участі представників культурного і креативного сектору України у проектах, які реалізуються під егідою ЄС [4].

Одним із таких проектів є рамкова програма Європейської комісії «Креативна Європа». Статус асоційованого члена ЄС дав Україні можливість долучитись до реалізації даної програми у 2016 р. після підписання в листопаді 2015 р. відповідної Угоди між Урядом України

та Європейською Комісією. Її мета – підтримка та посилення конкурентоспроможності європейського культурного, креативного та аудіовізуального секторів, а також збереження, розвиток та просування культурного та мовного розмаїття країн Європи. Основними компонентами цієї ініціативи є програма «Культура», зміст якої полягає у просування культурного та креативного секторів, а також програма «Медіа», яка має на меті підтримку та поширення аудіовізувальних творів.

За період дії програми «Креативна Європа» в Україні в рамках її реалізації було організовано та проведено навчальні заходи, ярмарки, фестивалі та низку інших ініціатив, розрахованих на широку цільову аудиторію. Зокрема, у 2019 р. шість українських організацій були відібрані у рамках конкурсу «Проекти міжнародної співпраці» підпрограми «Культура». За програмою «Медіа» підтримку отримали великі українські кінофестивалі – Київський міжнародний кінофестиваль «Молодість» та Одеський міжнародний кінофестиваль. Українські автори отримали змогу взяти участь у конкурсі на здобуття Літературної премії Європейського Союзу, метою якої є визнання найкращих авторів у Європі [7]. Восени 2022 р. було оголошено спеціальний конкурс грантів для підтримки та розширення участі українських організацій у проектах програми «Креативна Європа» на суму 5 мільйонів євро [2].

У контексті реалізації статей 438 та 440 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС було передбачено заснування та забезпечення функціонування Українського культурного фонду. З метою втілення в життя цього положення 23 березня 2017 р. Верховною Радою України було прийнято Закон «Про Український культурний фонд» [6]. Новостворена інституція опікується підтримкою та розвитком проектів у сферах культури та мистецтв, креативних індустрій, сприяє розвитку сучасних напрямів культурної і мистецької діяльності, виробленню конкурентоспроможного на світовому ринку вітчизняного культурного продукту тощо.

У контексті реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС було вжито низку інших заходів, метою яких є наближення вітчизняної нормативно-правової бази в галузі культури до європейських стандартів. Зокрема, у 2017 р. було внесено зміни до Закону України «Про охорону культурної спадщини» щодо визначення поняття «пам'ятка культурної спадщини». Того ж року Міністерством культури було затверджено «Порядок створення та оновлення Національного реєстру нематеріальної культурної спадщини України», розроблено методику підготовки та оформлення документів про включення елементів нематеріальної культурної спадщини України до списків ЮНЕСКО. У

2018 р. було внесено зміни до Закону України «Про культуру», якими на законодавчому рівні закріплено поняття «креативної індустрії» [1].

Таким чином, Угода про асоціацію між Україною та ЄС дала суттєвий поштовх удосконаленню нормативних та організаційних механізмів розвитку вітчизняної культурної сфери. Важливою складовою цього процесу є реалізація ініціатив на зразок програми «Креативна Європа», які забезпечують міжкультурний діалог між Україною та країнами-членами ЄС. Проекти, які реалізуються в сфері міжкультурної комунікації у контексті європейської інтеграції України, виступають дієвим інструментом українсько-європейського співробітництва, досягнення взаєморозуміння та подальшого зближення з урахуванням поваги до культурних надбань кожного члена європейської спільноти.

Література:

1. Євроінтеграційний портал. Культура. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/yevrointehratsiia/kultura>
2. Звіт про виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом за 2022 рік. URL: https://eu-ua.kmu.gov.ua/sites/default/files/inline/files/zvit_pro_vykonannya_ugody_pro_asociaciyu_za_2022_rik.pdf
3. Конвенція про охорону та заохочення розмаїття форм культурного самовираження. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/952_008#Text
4. План заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1106-2017-%D0%BF#Text>
5. Програма «Креативна Європа». URL: <https://eu-ua.org/node/326>
6. Про Український культурний фонд: Закон України від 23 березня 2017 року № 1976-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1976-19#Text>
7. Співробітництво у сфері культури. Програма ЄС «Креативна Європа». URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/posolstvo/galuzeve-spirovbitnictvo/kulturne-spirovbitnictvo-kreativna-yevropa>
8. Сулятицька Т. Міжкультурний діалог. *Науковий діалог «Схід-Захід»*: матер. IV всеукр. наук. конфер. з міжнар. участю. (м. Кам'янець-Подільський, 25 травня 2015 р.): у 2-х частинах. Дніпропетровськ: Інновація, 2015. Ч. 2. С. 114–118.
9. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної

енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-371-2-8>

PUBLIC ADMINISTRATION IN THE FIELD OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS IN UKRAINE

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНА КУЛЬТУРИ І СПОРТУ В УКРАЇНІ

Pryimak M. M.

*Candidate of Sciences in Physics
Education and Sports, Associate
Professor, Associate Professor
of the Department of Management
and Sports Economics National
University of Physical Education
and Sports of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

Приймак М. М.

*кандидат наук з фізичного виховання
і спорту, доцент,
доцент кафедри менеджменту
і економіки спорту
Національний університет фізичного
виховання і спорту України
м. Київ, Україна*

Kalyta L. V.

*Candidate of Historical Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor of the Department
of Management and Sports Economics
National University of Physical
Education and Sports of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

Калита Л. В.

*кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту
і економіки спорту
Національний університет фізичного
виховання і спорту України
м. Київ, Україна*

Varenik O. M.

*Candidate of Sciences in Physics
Education and Sports, Associate
Professor, Associate Professor
of the Department of Management
and Sports Economics
National University of Physical
Education and Sports of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

Вареник О. М.

*кандидат наук з фізичного виховання
і спорту, доцент,
доцент кафедри менеджменту
і економіки спорту
Національний університет фізичного
виховання і спорту України
м. Київ, Україна*

На сьогодні вже минуло понад 50 років з того часу, як у 1972 р. державний службовець Десмонд Кілінг з Великобританії ввів у науковий обіг поняття «публічне управління», визначивши його як «пошуку